

eling-
heid,
van
71 de
uyper
rijers
deser
heeft
rscht.
at de
verlet
uring
deser
Arti-
dan
kt aan
ngelen

recht
el een
at de
zich
digers
oelike
ware
et dan
le wet
p bij
den
Over-
doen,
n den
aathet
eigen-
p twee
m de
Over-
el 171
ar nu
aande
twee
erheid
ik den
is zal

al zou
rechts-
reggen
le bank
t wor-
eigen
nunen
or be-
nodale
le juist
wordt
belang
wegen
ben we
ing te
gewij-
gheid
ag der
eel zal
teer de
loende
kerken
tegen-
a. Hier
ukken
de op-
ijk op
nieraal

aarom
erheid,
niet
allerlei
heeft
p Art.
omdat
oorge-
onder-
doeld
en der
lands-
et vol-
bsidie
onver-
it van
waren
troeten
a haar
Artikel
allerlei
ongre-
an de
s be-
grond-
wijze,
heidie

doet
s voor
Kerk
le wel
oor de
aar een
ver de
s keur
religie
s meer
kerken
te ge-
deuns-
voerd,
bij de
an der
gezag
onder
heeft
erheid
leiden
geen
al een
moord
tigen;
naag;
achil-
religie
nogen
et op-
sholen
t het

onderwijs zelf, het lezen, schrijven, rekenen enz., kortom de leerstof bij al deze scholen gelijk is en de Overheid controleert kan, of dit onderwijs in behoorlijke mate gegeven wordt. De religieuze kleur of tint die de verschillende richtingen, roomsch, gereformeerd, ethisch enz. aan dit onderwijs geven, blijft voor de verantwoordelijkheid van de ouders of bestuurders der School, en de Overheid heeft daarmee niets te maken. Ze subsidieert niet, om de kinderen gereformeerd, roomsch, modern te maken, maar ze subsidieert, omdat en in zoverre op deze scholen een onderwijs wordt gegeven, dat zij voor de volksoopvoeding noodig acht. Precies eender is het met den steun, dien de Overheid biedt aan onze stichtingen van barmhertigheid. Verpleging van arme krankzinnigen is een volksbelang; de Overheid mag ze niet tot gevaar der gemeenschap los laten loopen. Dat de Overheid daarom de particuliere krankzinnigen-geestichten financieel steunt, is volkomen rationeel; ze doet dat niet, omdat ze de roomsche, protestantische, gereformeerde verpleging als zodanig bevordert wil, maar omdat op deze geestichten de verzorging der krankzinnigen op voldoende wijze geschiedt.

Geheel anders staat het daarentegen met de Kerken, want de religie of geloofs-belijdenis is hier niet het bekende element, dat aan het instituut zekere kleurschakeering geeft, maar is de wortel, waaruit het instituut zelf opkomt; het instituut heeft geen ander doel, dan de religie in dien bepaalden vorm aan te kweken; neem de religie weg en er blijft niets over. Hier kan de Overheid dus geen financieel steun bieden, of ze steunt deze religieuze richtingen zelve en laadt daarmee ook de verantwoordelijkheid voor deze richtingen op zich. Dit klemt te meer, omdat de ervaring leert, dat waar een waarlijk krachtig geloofsleven gevonden wordt, de kerkelijke gemeenschap zelve wil in het geven harer gaven; maar omgekeerd, waar het religieuze leven ineenloopt of de prediking tegen het geloof der gemeente ingaat, de overtuiging daalt. Indien de Overheid nu toch de kerken in het gemeen steunt, door de tractementen der predikanten te betalen, dan houdt sekundumtug ook die kerken in stand, waar het geloofsleven reeds lang opheeld, en steunt ze die predikanten, die tegen het geloofsleven der gemeente ingaan. Juist daarom brengt het belang der religie mede, dat de Overheid zich hier van dezen financieel steun onthoudt.

Het is hiermede tot op zekere hoogte als met de politieke partijen en met de dagbladders. Ook bij deze beide heeft de Overheid zeker belang, want de volksontwikkeling staat met beide in zeer nauw verband. Zonder politieke partijstrijd kan er geen politieke volksontwikkeling wezen. En zonder een dagbladder, die de publieke opinie leidt, komt het volk niet tot rijkheid van oordeel. In den strijd dezer politieke richtingen nu mag de Overheid zeker niet rechtstreeks ingrijpen; ze moet en de politieke actie en de pers vrij laten; alleen in corrupte staten zien men, dat de Overheidsmacht gebruikt wordt voor een bepaalde partij, om deze bij de stembus kunstmatig de overwinning te bezorgen of om een bepaalde pers ingang bij het volk te doen vinden. Als Overheid moet ze het van de politieke partijen staan. Maar evenmin zou het geoorloofd wezen, dat de Overheid, om haar neutraliteit te bewaren, nu aan alle politieke partijen en aan alle dagbladen steun ging bieden uit 's Lands schatkist, omdat de politieke ontwikkeling der natie een „volksbelang“ is. Denk u een Overheid die aan de partijen der socialisten een jaarlijksche subsidie gaf, of de tractementen ging betalen van de redacteuren der socialistische pers! Welnu, even dwaas is het dat de Overheid, op grond dat de religie een „volksbelang“ is, ook tractementen uitkeert aan moderne predikanten of predikers, die een socialistisch evangelie van den kansel verkondigen. De Overheid kan hier niet anders doen, dan zich van elken financieel steun onthouden.

Daarom is er o. i. geen andere oplossing mogelijk, dan dat de financieel bemoeiing van den Staat met de Kerk ophoude. Juist in het belang der religie.

Teestafel.

J. SCHEURKALENDER van het Gereformeerd Tractaatgenootschap „FILIPPUS“ voor 1911. Firma F. P. N. HUY, Middelburg;

MARTHA SCHEURKALENDER, uitgegeven ten voordeele van de MARTHA-STICHTING, bij J. M. Barendse te Rotterdam.

In mooie herfsttinten van geel en bruin en rood doet zomergeren. Als nerveus-humoreuze menschen, die even goedmoedigen lachen tusschen knorrige bulten en furiëse viagen, zijn de na-jaredagen met hun bevende brokjes morgen en middag tusschen somberende regens en schrik-wekkende onweers.

Haarden werden gebald van den solder waar zij hun somerruiste genoten; zijn in onze vertrekken werd getreden in functie of wachten, minachtend neerkijkend op het minderwaardig gedoe der, in hun ogen, oneerlijke concurrentie van petroleum-kachelletjes, rustig hun beurt. En dat alles wekt zoo gedachten aan den naderenden winter van het straks wegstervend jaar.

Doet het ook bij piensere uitgeverij, die ons daarom nu reeds zonden ter aankondiging hun alreuscheurkaleender.

't Zijn ons zulke welkome vrienden, die Christelijke Scheurkaleenders.

Zij kwamen van Engeland, daar geboren uit levenskrachtig Methodisme.

Maar ook ten onzen hebben, althans exemplaren van de soort zich zoo aangepast aan de omgeving, dat er letterlijk niets Engelsch meer aan is.

En ook zijn er onder, bij wie van eerlijke belasting met methodistische eigenschappen geen spoor zelfs meer is te vinden.

't Zijn ons zulke welkome vrienden, die Christelijke Scheurkaleenders.

Wij geven hun een ereplaats in onze huis-kamer en zij zijn er, in hun kleur, fleurig

gewaad tot een sieraad en zij brengen ons dag aan dag, heel een jaar door, „een goed woord“, een woord van onzen God.

Een woord dat nu eens, in donkere dagen, licht en troost, dan weer, in zonnige dagen, te midden van den voorspoel dankstemming brengt; dat altijd is een Bijbelwoord.

Een Bijbelwoord dat het blaadje, al is het maar een „Scheurkaleender-blaadje“, als een welmeendend vriend, vaak zoo hartelijk toepast op onzesielen. En het „lezen van het blaadje“ is dan ook al meer en meer een onderdeel van onze huiselijke godsdienst oefeningen geworden. De Christelijke Scheurkaleender is bij ons ingeburgerd. Maar de verscheidenheid op dit gebied is wel zoo groot dat er schier „verlegenheid van keuze“.

De eerste der twee waarvan ik hierboven den titel afschreef, die van het Gereformeerd Tractaatgenootschap „FILIPPUS“, is uiteraard onveracht gereformeerd.

Het schild doet mooi. Een viertal goed geteekende en frisch gekleurde Bijbelse tafereeltjes uit het leven van Paulus en Timotheus omlijsten het blok, met zijn tekst uit de Spreuken tot opschrift. Ik heb het blok doorbladerd, en waar ik het opsloeg vond ik steeds een stichtelijk, opbouwend bijchrift bij een weigekozen Schriftwoord. In schoone overeenstemming met het doel van „FILIPPUS“, „aan de menschen te doen verstaan wat ze lezen“, is bij dezen Kalender als premie gevoegd een kostelijke bundel praktische Schriftstudien van Prof. L. LINDSDOM onder den titel: UIT DE SCHRIFTEN.

Maar ook het gebruik van den anderen kalender, den MARTHA SCHEURKALEENDER, kan ik, zoo op grond van wat ik zag van de nieuwe uitgave, als van mijn ervaring, die ik zelf een jaar lang niet zijn voorganger heb opgedaan, van harte aanbevelen.

Het eenvoudige schild, — een intiem-huiselijk tafereeltje, jong moederje aan den haard dat haar een kindje op den schoot heeft en voert, terwijl een ouder zusje zich aan een nap met pap te goed doet, in klein-burgerlijk vertrekje — is mooi van tekening en zijn van kleurschakeering, doch spreekt u meer van Gratie dan van Genade.

De bijchriften bij de teksten zijn, voor zover ik in den nieuwen Kalender kan nagaan en dat in dien van 1910 vond, in positief christelijke geest.

Wie zich een exemplaar van dezen Kalender aanschafte, steunt daarmee tevens de 300 te waardeeren vereniging: „MARTHA-STICHTING voor onverzorgde kinderen, te Alphen v. d. Rijn“.

2. Dhr. H. VISSCHER en Mr. P. A. DIJENHORST Christendom en Maatschappij. Utrecht — G. J. A. Ruys — 1910.

Van dit onder redactie van de twee genoemde hoogleraren uitgegeven tijdschrift, verschenen in de 31e SERIE twee nummers waarop ik niet mag laten hier de aandacht te vestigen.

Het 45e Nr. der nieuwe Serie is geleverd door onzen Dn. W. A. VAN ES, predikant te LEEUWARDEN, en handelt over: DE GRONDSLAGEN VAN DEN KIDENDOM. BIJ HET LICHT VAN DE EERSTE VUF BOEKEN DER HEILIGE SCHRIFT.

Voor dit onderwerp had de Redactie zeker moeilijk een beteren bewaak kunnen vinden dan den Leeuwarder leeraar, want juist hij heeft er een omvangrijke en diepgaande studie van gemaakt ten behoeve van zijn zeer gunstig beoordeeld akademisch proefschrift: DE KIDENDOM IN DEN PENTATEUCH, Kampen, J. H. Kok, waarmee hij zich in 1909 den titel van doctor in de theologie verwierf aan de Vrije UNIVERSITEIT te AMSTERDAM.

In deze helder en vlot geschreven brochure zet VAN ES nu, met de duidelijkheid van iemand, die zijn onderwerp volkomen meester is, uiteen wat de PENTATEUCH leert zoo omtrent wezen en ontstaan, grond en karakter, als omtrent object en subject, bevredigend en begeringen, heiligheid en erfelijkheid van den eigendom.

Met niet minder kennis van zaken is in deze Serie geschreven het 58e Nr. waarin door Mr. H. VERKOUTEREN wordt behandeld over: DE CHRISTELIJKE BEGINSLEN IN HET RECHT. De omstandigheid, dat tegenwoordig over die beginselen veel wordt gesproken, maar menigmen verlegen staat als het op hun aandrifft aankomt, heeft bij den geschiedten schrijver den wensch doen ontstaan om, zoals hij, alhoef het middelen waren, zegt, een poging te wagen ze „op te sporen en aan den dag te brengen“.

In dit met name voor de in rechterlei niet geschoolde lezers, op vele bladzijden zoo instructieve werkje, wijst hij dan aan, dat de Christelijk-zedelijke beginselen alrege zijn ingedrongen en ook nog steeds dieper moeten doordringen in het positieve recht der gekende volkeren. Hij doet dit voor de verschillende onderdelen van het recht en wel voor het burgerlijk recht, handelsrecht, strafrecht, staatsrecht, administratief en ook voor kerkrecht en volkenrecht. Op het einde nog een hoofdstukje over zedelijkheid en recht.

Als, in een automobilie, voorbij de boomen lange een woud-weg, vliegen wij hier, in vaak ditzelingwekkende vaart, langs lichte en zware problemen.

Maar daar maak ik den auteur allerminst verwijt van, want in een boekje van even 50 pagina's kan dat bij een onderwerp als dit wel niet anders. Als een vriendelijk chauffeur, die ons toch ook het merkwaardige op den tocht wil doen merken, geeft Mr. VERKOUTEREN bij de problemen zoo nu en dan zijn soluties. Soms, voor mij althans, bevredigende en waarbij ik ik dan dacht: „zoo kan het wel“. Soms ook echter milde, waarbij ik mij voorsteelde, dat anderen minder juridische vrienden bedenkelijke gezichten aan mijn op, of de auteur niet wel eens aan Christelijk-zedelijke beginselen toeschrijft, wat misschien eerder aan Germaansche rechtsbeginselen moet toeschrijven.

Maar dit noemt niet weg, dat dit 58e Nr. uit de 31e Serie van CHRISTENDOM en MAATSCHAPPIJ aan het insicht in de toepassing der Christelijke beginselen op het positieve recht zeer zeker bevredigend is en ik de lezing er van ook ten zeerste kan aanbevelen.

G. K. SIMON, Zending der Rijnse Zending op Sumatra, DE MOHAMMEDAANSCH PRO-PAGANDA en DE PROTESTANTISCHE ZENDING. Uit het Duitsch door W. JONKER J. N., Redacteur van de Nederlander. Met een woord ter inleiding door Mr. F. W. E. GRAAF VAN BYLANDT, Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal. 's Gravenhage J. C. de Milt.

Ik vestig de aandacht van de vrienden der zending op deze, op verzoek der toehoorders, in druk gegeven voordracht, waarin de heer SIMON, die elf jaren als Zending in de BATAN-LANDEN op SUMATRA heeft gearbeid, zoo tegen overschatting als onderschatting van het gevaar dat de pogingen der Mohammedanen om hun Geloof te verbreiden, voor die der Christenen om het hoon, door zending, voortteplanten, oplevert.

Het geschrift is, zoals de heer VAN BYLANDT

terecht opmerkte, belangrijk genoeg, en de heer W. JONKER J. N. deed een goed werk het te verhalen. Met den Inleider wensch ook ik er een ruime verspreiding aan toe.

Uit de Pers.

In de Hervorming heeft zich een „strijd“ ont-sponnen over de vraag, of de Zending in Indie wenschelijk is of niet.

Dr. G. de Leeuw van Barchem, die in het geding betrokken werd, laat zich aldus over de Zending uit:

Nu Dr. Hille Ris Lambers mijne stukken in de Levenscheur ook in de Hervorming ter sprake brengt, moet ik hem hier ter plaatse wel even beantwoorden. Mijn geschrift was echter meer speciaal bestemd voor een plaatselijk Nieuwsblad, dat door het meermalen mijner gemeentelieden gelezen wordt. In onze dagen van ingezonden reformatorisch bewustzijn; van hopeloze spraak-verwarring; van febres reactionaria epidemics, verwacht ik er meer heil van mijn kleinen, eenvoudigen kring naar vernemen voor te lichten, dan op den drukken, woeligen Areopagus mijn meening uit te galmen over de vragen van den dag.

De beschuldiging van oppervlakkigheid, gegrond op een schrijven, dat uitsluitend tot nadere argu-mentering van vroeger gegeven beschouwingen dienen moest, schijnt mij nogal erg „oppervlakkig“. Dat de Zending de poort opent voor al de ellenden der Europeesche beschaving; dat zij — hoewel tegen haar bedoeling — jenever, opium, syphilis en bajonetten als venecum in cauda met zich voert; moet haar reeds stempelen, in het oog van ieder welkend menschen, tot een hoogst bedenkelijk verschijnsel.

Maar dit alles raakt de principieele betwaren nog niet. Dat zij geweld pleegt aan de vrije, natuurlijke ontwikkeling van het religieuze leven der menscheid; dat zij, veelal een kinderlijk poëtisch, zeker op zijn tijd ook wel vertroostend; bijgeloof door een gedrochtelijke, gedogmatiseerd en geysystematiseerd bijgeloof vervangt;

dat zij, uitgaande van een openbaringsgodsdienst, die de allen ware, alleen zaligmakende zou zijn, in heel haar wezen anti-modern, anti-protestantisch is; dat zij een godsdienst importeert, die onder den schijn van de godsdienst des Evangelies te zijn, zich de eeuwen door, onder verschillende vormen, van dat Evangelie de onveroorloofde erfrijding heeft betoond.

En wil Dr. Hille Ris Lambers dien godsdienst met een heel mooien naam „het geloof in God onzen Vader“ noemen; laat hij dan de vraag, of dit geloof de vrees voor boose geesten wegneemt, maar eens aan zijn ambtgenoot te Groothuizen voorleggen.

Er behoeft hier geen woord aan toegevoegd te worden. Cyaischer kan het niet.

Officiële Berichten.

Kort verslag van de vergadering der Geref. Kerken in de classis Brielle, gehouden te Hellevorstsluis op Woensdag 2 Nov. 1910.

Art. 1. Na het gemeenschappelijk zingen van Ps. 97: 1 wordt de vergadering door Dr. R. J. Aalberts met het lezen van Ps. 48 en gebed geopend.

Art. 2. De geloofsberichten worden door Dr. A. Kok en Taal onderocht. Alle kerken wettig vertegenwoordigd. Vier kerken zonden een diaken. Aangehouden wordt op het afvaardigen van onderlingen. Op den geloofsbrief van Spijkensisse komen en twaalf vragen voor.

Art. 3. Moderamen als volgt: Dr. Aalberts, praeses, Dr. Dekker, assessor, Dr. v. Duin, scriba.

Art. 4. Noutien gelezen en goedgekeurd.

Art. 5. B. Rolten wordt, een afgedwaalde zuster, die zich beklagt over handelingen van haren kerkeraad, er op te wijzen, dat zij eerst haar aanvraag om roeyment behoort in te trekken, voordat de classis op hare bewaaren kan ingaan.

Art. 6. Door Dr. Smallegange en Mol wordt verslag uitgebracht van kerkvisitatie in negen gemeenten.

Art. 7. In een der kerken is oneenigheid ontstaan tusschen predikant en gemeente, omdat eerstgenoemde zijn kinderen van de Christelijke school in zijn gemeente naar een Christel. school voor M. U. L. O. elders heeft overge-plaatst. Aan den kerkeraad zal een schrijven gericht worden.

Art. 8. Pauze. De quæstor int en verrekent de gelden.

Art. 9. Het classicaal percentage wordt als volgt vastgesteld: Abdenbroek 4, Bommel 3 1/2, Brielle 5, Hellevorstsluis 5 1/2, Melissant 2, Mid delharnis 1 1/2, Nieuw-Helvoet 5 1/2, Oolingsplaat 6, Ouddorp 3 1/2, Roekrij 3, Spijkensisse 1 1/2, Stad a. h. Haringvliet 9, Sellendam 7 1/2, Tinte 3, Zuidland 14, Zwartewaal 4 1/2.

Art. 10. Vacatuurdiensten: Bommel Dec., v. Duin, Jan., Esselink; Hellevorstsluis Dec., Mol, Jan., Kok; Middeharnis Jan., Dekker; Roekrij Dec., Smallegange, Jan., v. Lummel; Tinte Jan., Aalberts, Febr., Taal.

Art. 11. Bij de rondvraag, doet Melissant mededeeling dat aldaar door de Geref. Kerk een huis is aangekocht, waarin 's Zondags geregeld godsdienst oefening wordt gehouden.

Art. 12. Niets meer aan de orde, sluit Dr. Dekker met dankzegging.

Voor de classis, W. E. v. Duin, A. t. scriba.

Ouddorp, 7 Nov. 1910.

Vergadering der Gereformeerde Kerken in de classis 's-Hertogenbosch, gehouden Woensdag 16 Oct. 1910, te 's-Hertogenbosch.

1. Nadat gezongen is Ps. 39: 1 en gelezen Ps. 59: 1—15, gaat Dr. T. Hoekstra voor in gebed, en is de vergadering geopend.

2. De credentiebrieven worden nagesien en in orde bevonden. De kerk van Helenaveen is afwezig; de kerken van Heusden en Veen hebben een afgewaarigde gezonder; de kerk van Helmond een diaken, aan wien keurstem wordt verleend.

3. In het moderamen nemen zitting: Dr. J. de Vries als praeses, Dr. T. Hoekstra als assessor, Dr. H. L. Both als scriba.

4. De notulen van de vorige vergadering worden gelezen en gearresteerd.

5. Broeder H. Dekker uit Venlo, die staat naar het ambt van dienaar des Woords volgens art. 8 K. O., wordt preaparaatly gekend; de classis besluit, met dezen broeder verder te handelen volgens art. 8, opdat hij eervol met vrijmoedigheid beroepbaar zou kunnen gesteld worden.

6. De praeses roept Dr. H. L. Both een woord van welkom toe, spreekt zijn blijdschap er over uit, dat Dr. Brummelkamp in de classis blijft door zijn bedanken voor de roeping naar Portugal, en hoopt, dat we ook Dr. Hoekstra, naar Groningen A. beroepen, in de classis zullen mogen houden.

7. Ingekomen is een verzoek van de broeders en zusters te Venlo, tot insteering der kerk

Inteekenbiljet.

De ondergeteekende, abonnent op *De Heraut*, wensch te ontvangen: een ex. van de Uitgave in boekformaat der artikelenreeks *Pro Rege* door **Dr. A. KUYPER**, in drie deelen voor den prijs van **f 7.50** (bij vooruitbetaling te voldoen) voor zichzelf en bovendien — ex. van dit premiewerk voor zijne medelezers, namelijk voor:

(naam) _____ te _____

(naam) _____ te _____

Saam _____ exemplaren, waarvoor de gelden, bedragende per kwartaal **f 1.25** door ondergeteekende per postwissel zullen worden toegezonden.

per ex. _____ de Administratie van *De Heraut* wordt verzocht per kwitantie te innen.

Bij het compleet komen van het premiewerk verzoekt ondergeteekende toezending van _____ stel losse banden.

(Naam) _____

(Woonplaats) _____

(Datum) _____

aldaar. Twee deputaten, Dr. Both als consulent en Dr. Hoekstra, sec. Dr. Brummelkamp, zullen den toestand onderzoeken, en ook het moderamen van de deputaten voor den evangelisatie-arbeid zal om advies gevraagd worden. Een schrijven van den kerkeraad van Amsterdam en, in verband hiermede, van een broeder uit Heerlen, zal beantwoord worden.

8. Het onderzoek naar art. 41 K. O. heeft plaats. Eindhoven verkrijgt advies in zake naamverandering der kerk aldaar. Heusden verkrijgt voortaan een driemaandelijksche bijdrage van f 8 uit de kas voor hulpbehoevende kerken. Tilburg krijgt antwoord op een vraag aan de classis. Sprang ziet een financieele quaestie tot zijn genoegen geregeld.

9. Oud. H. Schreuders doet rekening en verantwoording van de kas voor hulpbehoevende kerken. Er is dit jaar f 2961/10 minder ontvangen dan uitgegeven. Bij acclamatie worden, nadat de rekening nagesien is, de deputaten Dr. Brummelkamp, Dr. Brouwer en onderling Schreuders, herbenoemd.

10. De grens wordt geregeld tusschen de kerken Tilburg, Eindhoven, Helmond en 's-Bosch. Voor Vrijhoeven-Cappel wordt ook een voorstel tot grensregeling aangenomen.

11. Dr. Brummelkamp doet eenige verblijvende mededeelingen aangaande den evangelisatie-arbeid in Roersendaal, Tilburg, Eindhoven, Helmond en Venlo.

12. Alle deputaten worden herbenoemd, behalve dat kerkvisitatoren zullen zijn: Dr. Brummelkamp en Dr. Brouwer primi, Dr. Both en Dr. de Vries secundi.

13. De vacatuurbuizen worden geregeld. Helmond zal gediend worden door: Dr. Both en Dr. de Vries. Sprang door Dr. Brouwer. Helenaveen door Dr. Brummelkamp.

14. Een schrijven aan Helenaveen zal gericht worden met verzoek, de collecten aan den Quæstor te zenden en voortaan bij afwezigheid kennisgeving te zenden.

15. De volgende vergadering zal gehouden worden, D. V. Woensdag 25 Januari 1911, te 's-Bosch.

16. Na dankgebed door den praeses wordt de vergadering gesloten.

Namens de classis: H. L. BOTH, A. t. scriba.

Buitenland.

Duitschland. Een goed woord over opwekkende prediking.

De vraag, hoe de prediking meer levenwekkend zal worden, werd door den superintendent Bruckman van Bromberg onlangs op een con-ferentie behandeld. Hij gaf daarbij de volgende wenken:

1. De predikers van wis kracht uitging, hebben in het geheel geen preektoon. Men kan zich Luther niet voorstellen, zijn prediking onnatuurlijk uingalmend. Wanneer datgene wat uitgesproken wordt, waarbij uit het diept van de ziel opwelt, dan vindt men van zelf den passenden toon.

2. Zij spreken interessant en niet langer dan zij de aandacht hunner hoorders weten te boeien. Zij weten dat zij niet steeds in hetzelfde kringetje van gedachten moeten rondraaien. Vervelend zijn is de dood voor het opwekkende spreken. Men lese hetgeen Spurgeon in zijn boekje: „De kunst der illustratie“ en zijn: „Raadgevingen voor predikers“, ten beste gaf.

3. Zij spreken niet in het algemeen over zonde, boetvaardigheid, maar noemen de zonden hunner gemeente, zij hebben steeds bepaalde toestanden en personen van vleesch en bloed voor oogen, van welke zij scherp belijnde, plastische teekeningen geven. Zij bedienen het Woord Gods zoo, dat ieder zijn deel krijgt.

4. Zoo worden zij er voor bewaard variaties te maken op hetzelfde thema, maar ontwikkel-ten een onuitputtelijke veelzijdigheid. Zij weten dat zij de eenen ziel op die, en de andere op deze manier moeten bereiken.

5. Zij zijn vrij zowel van fanatisme als van bloothartigheid. Menig zeer begaafd prediker stootte af door zijn fanatisme. Zijn hart is ruim en zijn blik onbevleeld om het goede te zien, maar het ook te vinden is. Zij bestraffen niet zozeer den zondaar, als de zonde, en worden niet weerhouden door de vrees, dat ze daardoor menschen zullen kweten.

6. Zij zijn overtuigd dat hun woord uitwerking hebben zal, zonder te vergeten dat zij daarbij van God afhankelijk zijn. Een prediker die denkt, dat al zijn spreken toch niets helpt en alles bij het oude blijft, zal niets winnen.

7. De prediker van wie in de richting van heiligmaking kracht uitging, is steeds een man van voorbedeligen wandel geweest.

8. Zij brengen niets anders en ook niets minder dan het woord Gods. Niet dat zij slechts bijbelteksten aan elkander rijgen, maar al hun spreken is er op gericht, om de waarheden van Gods Woord nader tot de zielen te brengen.

9. In hunne prediking treedt de Christus op den voorgrond. Zij laten den menschen geen eigen roem behouden, zij getuigen tegen werkhelligheid, en wijzen er op, dat de menschen zonder de genade Gods, gansch verloren is. Zij

prijken de vrije genade Gods met de kracht der persoonlijke ervaring. De grootst opwekkende kracht ligt in den zoendood van den Christus. Zij schilderen den gekruisigden Heiland zoo voor hun hoorders, dat zij door de liefde Gods in Christus gedrongen, even boetvaardig voor den Gekruisigde nederzinken, als zij geloovig tot Hem opzien.

10. Zij stellen hunne hoorders persoonlijk voor den levenden God en den levenden Heiland, en brengen hunne prediking niet als eens menschenwoord, maar als Gods Woord, dat persoonlijk tot hen gericht wordt. De Drie-eenige God en Heere en de dingen der eeuwigheid, stellen zij aan de menschen niet voor als ideeën of nevelachtige figuren, maar als de reëleste realiteiten, pakkend en ontroerend, bestraffend en uitlokkend, dwingend en meeslepend, verheffend en zaligend. De prediker be-reikt dit hoogste, als hij bij nauwgezette voorbereiding en bij den grootsten ijver, niet anders zijn wil dan een leider der zielen tot den bruidegom Christus. Hij komt voor zijn gehoor, nadat hij eerst door gebed zijn prediking van den hemel heeft ontvangen, en onder gebed op zich zelve heeft toegepast. Zulke getuigen des Heeren ervaren de vervulling der belofte: Die in Mij geloof, stroomden des levenden waters „sullen uit zijn buik vloeien.“

Wij gaven den inhoud der woorden van den superintendent zeer verkort weder. Er is echter ongetwijfeld veel in, dat overweging verdient.

WINKLER.

WINKLER.

WINKLER.

WINKLER.

WINKLER.

WINKLER.

WINKLER.

WINKLER.

WINKLER.

WINKLER.

WINKLER.

WINKLER.

WINKLER.

WINKLER.

WINKLER.

WINKLER.

WINKLER.

WINKLER.

WINKLER.

WINKLER.

WINKLER.

WINKLER.

WINKLER.

WINKLER.